

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13CoCsp/44/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121201531
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8121201531.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členiek senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Kataríny Krochtovej, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX, zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátenejší názov: VÚB, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zast. Advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., IČO: 53 255 739, so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, neprijateľnosti zmluvných podmienok a primerané finančné zadostučinenie v sume 921,11 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19Csp/29/2021-124 zo dňa 18.07.2023, takto jednomyselne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch III. a VI.

II. M e n í rozsudok vo výroku IV. tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi titulom primeraného finančného zadostučinenia sumu 400 Eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania a odvolacieho konania vo vzťahu k výroku týkajúceho sa primeraného finančného zadostučinenia v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy.

IV. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k napadnutému výroku o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) napadnutým rozsudkom vo výroku I. určil, že úver zo Zmluvy o poskytnutí najľahšej pôžičky č. 5550502962 zo dňa 17.05.2014 je bezúročný a bezpoplatkový, vo výroku II. určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky v článku VIII., bod 16. b) označenej zmluvy, vo výroku III. určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o poskytnutí najľahšej pôžičky č. 5550502962 zo dňa 17.05.2014, a to v časti 13. Poplatky, pokuty, úrok z omeškania, bod. 13.3, v znení: „Spoločnosť je oprávnená požadovať od Klienta Zmluvnú pokutu v prípade, ak sa Klient dostal do omeškania so splatením ktorejkoľvek jednotlivéj Splátky. V 30-ty deň po dobe splatnosti je Klient povinný zaplatiť Zmluvnú pokutu vo výške 10% z dlžnej Splátky. V tento deň sa Zmluvná pokuta stáva aj splatnou.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vo výroku IV. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 450 eur titulom primeraného finančného zadostučinenia a vo výroku V. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Vo výroku VI. priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanej nárok na náhradu trov konania čo do výrokov I., II. a III. v rozsahu 100 % a vo výroku VII. priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanej náhradu trov konania čo do výroku IV. v rozsahu 100 % z prisúdenej istiny.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 39, § 53 ods. 1 až 5 a ods. 11 a § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 7 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. f) a j), § 11 ods. 1 písm. b), ods. 2 a 4 zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“ aj „zákon č. 129/2010 Z. z.“) a § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že ohľadom nárokov uplatňovaných v žalobe je žalovaná banka pasívne vecne legitimovaná. Súd zároveň konštatoval, že nezistil, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) a j) zákona o spotrebiteľských úveroch. Súčasne uviedol, že v čase uzavretia zmluvy neboli naplnené subjektívne podmienky pre úžeru. Súd však považoval úver za bezúročný a bez poplatkov pre hrubé porušenie povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalovaná totiž do výdavkov žalobcu nezahrnula všetky výdavky, ktoré v tom čase existovali a o ktorých mala vedomosť. Za hrubé porušenie odbornej starostlivosti považoval skutočnosť, že žalovaná nezohľadnila Zmluvu o povolenom prečerpaní vo výške 400 eur. Okrem toho poukázal aj na to, že banka vzala sice do úvahy výpisy z účtu žalobcu, z ktorých však vyplynulo, že v každom mesiaci bol v mínusovom zostatku. Banka disponovala informáciami o žalobcovi, ale tieto vyhodnotila v hrubom rozpore s odbornou starostlivosťou. Vo vzťahu k neprijateľnej zmluvnej podmienke určenej vo výroku II. napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že dodávateľ si danú zmluvnú podmienku vynútil, pričom ani nepredpokladal rovnocenné postavenie spotrebiteľa v zmluvnom vzťahu, keďže o zmluvnej podmienke so spotrebiteľom nekomunikoval a vylúčil aj akúkoľvek možnosť spotrebiteľa do nej zasiahnuť. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke určenej vo výroku III. rozsudku súd konštatoval, že je neprijateľná podľa generálnej klauzuly, a teda, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nebola individuálne dohodnutá a navyše zaťažuje spotrebiteľa sankciou, ktorej výška je neprimeraná. Okrem už uvedeného súd považoval za dôvodný čo do základu aj nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie. Pri výške primeraného finančného zadosťučinenia súd prihliadol k tomu, že výška úveru bola 700 eur istiny, žalobcovi ostalo vrátiť iba 14 eur, no po postúpení pohľadávky došlo k navýšeniu pohľadávky o 30-násobok. Postúpením pohľadávky bol žalobca vystavený tlaku a neustálemu upomínaniu na zaplatenie sumy bez toho, aby bola podaná žaloba. Takéto konanie je potrebné považovať za neprípustný nátlak a nekalé konanie, ktoré nemôže požívať ochranu. Za vymáhanie nedôvodnej sumy priznal súd žalobcovi finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur a za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku po 150 eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

4. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP s prihliadnutím na ustálenú rozhodovaciu činnosť súdov tak, že žalobcovi vo vzťahu k žalovanej priznal nárok na 100 % náhradu trov konania v časti o určení, že úver je bezúročný a bez poplatkov a neprijateľnosti zmluvných podmienok a v časti o primerané finančné zadosťučinenie v rozsahu 100 % z priznanej istiny.

5. Proti výrokom III., IV., VI. a VII. uvedeného rozhodnutia podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vo vzťahu k napadnutému výroku III. žalovaná uviedla, že odôvodnenie rozsudku je nedostatočné a nepreskúmateľné, nakoľko súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal jej argumentami a zároveň celkom zjavne ani neskúmal, či uvedená zmluvná podmienka nereflektuje platnú právnu úpravu a aké právne predpisy by sa uplatnili v prípade neexistencie tejto zmluvnej podmienky. Keďže súd odignoroval vyjadrenie žalovanej a predložené dôkazy, ide o nesprávny procesný postup, ktorým bolo žalovanej znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď označil zmluvnú podmienku odrážajúcu závažné zákonné ustanovenie za neprijateľnú. Pri posudzovaní, či zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán na škodu spotrebiteľa, musia podľa Súdneho dvora EÚ vnútroštátne súdy v prvom rade porovnať príslušnú zmluvnú podmienku so všetkými predpismi vnútroštátneho práva, ktoré by platili, ak by neplatila daná zmluvná podmienka. V prípade aplikácie nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., mohla žalovaná žalobcovi vyúčtovať sankcie vo výške 700 eur a nad rámec tejto sumy pokračovať len v účtovaní úroku z omeškania. V prejednávanom prípade bola zmluvná pokuta dojednaná vo výške 10 % z nezaplatenej splátky, t. j. vo výške 2,692 eur. Aj v

prípade omeškania so všetkými 36-timi splátkami by zmluvná pokuta dosiahla výšku 96,912 eur, čo je iba 13,80 % sumy 700 eur, ktorú bolo možné uložiť žalobcovi v rámci sankcií podľa nariadenia vlády. Zmluvná pokuta je v danom prípade v súlade s nariadením vlády a zároveň je dojednaná výrazne v prospech spotrebiteľa. Preto nemôže byť ani označená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozsudok je tak čo do výroku III celkom zjavne nesprávny. Žalovaná tiež namietala, že výrok o výške priznaného primeraného finančného zadosťučinenia nekorešponduje s odôvodnením rozsudku, keď podľa bodu 30.2 rozsudku priznal súd žalobcovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie vo výške $100 + 150 + 150 = 400$ eur, ale vo výroku uviedol sumu 450 eur. Nad rámec uvedeného žalovaná namietala neprímerane stanovenú výšku primeraného finančného zadosťučinenia, ktorá navyše odporuje základným princípom spravodlivosti, keď súd dlžníkovi, ktorý si nesplnil ani svoju elementárnu povinnosť vrátiť požičané peniaze a do dnešného dňa nevrátil ani čerpanú istinu, priznal okrem už tak získaného bezdôvodného obohatenia ďalší majetkový prospech. Podľa žalovanej je to práve žalobca, na strane ktorého došlo k bezdôvodnému obohateniu vo výške 13,92 Eur (nevrátené čerpané prostriedky banky). Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za takéhoto skutkového stavu podľa názoru žalovanej vedie k narušeniu proporcionality a zneužitiu ochrany, ktorá sa slabšej strane poskytuje, pričom súd by uvedenému nemal priznať súdnu ochranu. Preto žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že žalobu o určenie zmluvnej podmienky bodu 13.3 Zmluvy zamietne a zároveň zmení tým ovplyvnené výroky č. IV. o výške primeraného finančného zadosťučinenia a výroky č. VI. a VII. o výške trov a prizná žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP ho v napadnutom rozsahu zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca. Argumentoval tým, že zmluvná pokuta predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 a § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. V konkrétnom prípade ide o zmluvnú pokutu za akékoľvek každé omeškanie. Zmluvné ustanovenie nepočíta ani so žiadnymi prípadnými objektívnymi dôvodmi na strane spotrebiteľa, resp. s dôvodmi, ktoré spotrebiteľ nezavinil. Limitovaná nie je ani vo výške súčtu všetkých nesplatených splátok po odpočítaní zostatku istiny. Takto formulovaná zmluvná pokuta je neobmedzená a môže byť účtovaná žalovanou jednostranne, podľa vlastnej úvahy. S poukazom na ustanovenie § 3a nariadenia vlády všetky sankcie v spotrebiteľských zmluvách, t. j. zmluvná pokuta a úroky z omeškania, nesmú spolu prevýšiť limit uvedený v § 3a ods. 1. V tomto prípade však nebol stanovený žiaden limit. „Prijateľnosť“ zmluvnej pokuty žalovaná zdôvodňuje (bez hlbšej analýzy) tým, že výška zmluvnej pokuty má byť v súlade s § 3 a § 3a nariadenia vlády SR. Neprijateľnosť zmluvnej pokuty nespočíva v tom, že by obsahovala inštitút, ktorý právna úprava nepozná alebo nepripúšťa, ani v tom, že by bola neplatnou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Žalobca dodal, že ak by mal záujem o toto zmluvné dojednanie alebo by ho mohol ovplyvniť a zároveň zmluvná pokuta by bola vykompenzovaná aj nejakou protihodnotou veriteľa, ktorý by dával do pomeru povinnosť dlžníka s nejakým právom alebo výhodou tejto zmluvnej pokute zodpovedajúcou, bolo by možné dôjsť k záveru, že sa nejedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ak však veriteľ za omeškanie, okrem regulárnych úrokov, uložil spotrebiteľovi aj ďalšiu sankciu za omeškanie, ktorú vo formulárovej zmluve nemohol odmietnuť, ak chcel úver získať, využil tým obchodník svoju mocenskú nadvládu nad spotrebiteľom. Žalobca dodal, že mal len dve možnosti, a to buď úver prijať s podmienkami stanovenými obchodníkom, alebo úver neprijať. Na vyjednávanie nemal žiaden priestor. Žalobca zdôraznil aj rozhodovaciu prax súdov, v rámci ktorej ak súdy rozhodujú o zmluvných podmienkach, ako sú napr. zrážky zo mzdy, rozhodcovské doložky, rôzne administratívne poplatky a podobne, tak určujú neprijateľnosť zmluvných podmienok nie preto, že ide o právne inštitúty, ktoré sú právom zakázané, ale ide o ich neprijateľnosť v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky už bolo súdmi Slovenskej republiky rozhodnuté pred mnohými rokmi a o jej neprijateľnosti súdy rozhodujú doposiaľ. V tejto súvislosti poukázal napr. na rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 9C/52/2013 zo dňa 07.01.2014, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/211/2014 zo dňa 18.02.2015, rozsudok Okresného súdu Komárno sp. zn. 13C/96/2013 zo dňa 31.05.2013, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/172/2013 zo dňa 30.04.2014, rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/3/2011 zo dňa 28.09.2011, sp. zn. 18Co/107/2017 zo dňa 09.05.2018, sp. zn. 8Co/23/2017 zo dňa 20.02.2018 a sp. zn. 22Co/51/2018 zo dňa 18.12.2018. Z novších rozhodnutí, a to priamo vo vzťahu k žalovanej poukázal na rozsudky Okresného súdu Prešov sp. zn. 19Csp/127/2020 z 23.03.2021, sp. zn. 8Csp/15/2022 z 24.05.2022, sp. zn. 11Csp/9/2022 zo 06.05.2022, sp. zn. 16Csp/16/2022 zo 07.06.2022, ako aj rozsudok Okresného súdu Skalica sp. zn. 9Csp/85/2020 zo dňa 12.07.2021, ktorý bol potvrdený

rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26CoCsp/51/2021 zo dňa 02.03.2022. Rovnakú zmluvnú podmienku určila za neprijateľnú aj Slovenská obchodná inšpekcia rozhodnutím č. P/0436/07/11 z 15.03.2012. K námietke žalovanej ohľadom priznania primeraného finančného zadosťučinenia žalobca uviedol, že žalovaná neprejavila žiadnu sebareflexiu, hoci už z iných konaní má skúsenosti a vedomosti o nesprávnosti svojej obrany. Je zrejmé, že žalovaná zo zmlúv s rovnakým alebo obdobným obsahom inkasuje splátky aj v súčasnosti. Okrem toho primerané finančné zadosťučinenie má plniť prevenčnú funkciu nielen voči žalovanej, aby sa k používaniu takýchto nekalých praktík opätovne neuchyľovala, ale aj voči ostatným dodávateľom na finančnom trhu. Na základe toho žalobca navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s nesprávnym právnym posúdením a porušením práva na spravodlivý proces a dospel k záveru, že rozsudok je v napadnutých výrokoch III. a VI. vecne správny a vo vzťahu k výroku IV. vyvstáva potreba zmeny, nakoľko nie je daný dôvod na jeho potvrdenie, ani na zrušenie.

9. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie zdôvodnil v rozsahu, ktorý obstojí v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na zdôraznenie dodáva:

10. Súd prvej inštancie správne právne kvalifikoval zmluvný vzťah medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovanou ako dodávateľom, keď Zmluvu o poskytnutí najľahšej pôžičky č. 5550502962 zo dňa 17.05.2014 posúdil v zmysle právnych noriem upravujúcich ochranu spotrebiteľa (Občiansky zákonník, zákon o spotrebiteľských úveroch a zákon o ochrane spotrebiteľa). V zhode so súdom prvej inštancie aj odvolací súd je toho názoru, že právny základ pre určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vyjadrenej vo výroku III. napadnutého rozsudku je daný § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a spočíva v nevyvážení práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a nepreukázaní jej individuálneho dojednaní. V neposlednom rade je odvolací súd rovnako tak ako súd prvej inštancie toho názoru, že v danom prípade spotrebiteľ úspešne uplatnil svoje práva voči dodávateľovi, čím splnil kvalifikačné predpoklady podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa odôvodňujúce priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

11. Žalovaná namietala, že súd porušil jej právo na spravodlivý proces a vec nesprávne právne posúdil, keď vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej vo výroku III. napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti tiež namietala, že súd rozhodnutie dostatočne nezdôvodnil.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

14. V zhode s názorom súdu prvej inštancie aj odvolací súd zdieľa názor o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v časti 13. Poplatky, pokuty, úrok z omeškania, bod. 13.3 v Zmluve o poskytnutí najľahšej pôžičky č. 5550502962 zo dňa 17.05.2014. K uvedenému odvolací súd uvádza, že neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, *Freiburger Kommunalbauten*, cit.: „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované nato, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“).

15. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Neprijateľnú zmluvnú podmienku súd nemodifikuje. Nič by neodradzovalo nečestného dodávateľa od pokračovania v používaní neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže by súd zmenou zmluvnej podmienky vlastne udržiaval nečestnú obchodnú prax (porovnaj rozsudok Súdného dvora vo veci C-618/10 a rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.11.2012 sp. zn. 18Co 109/2011).

16. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zakázané, aby spotrebiteľské zmluvy obsahovali ustanovenia, ktoré môžu spôsobiť „značnú nerovnováhu“ v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa. Pre tieto zmluvné klauzuly zákon používa výraz „neprijateľná podmienka“ a sú exemplifikatívne uvedené v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Základnou charakteristikou neprijateľných podmienok je, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. To znamená, že dodávateľovi priznávajú silnejšie právne postavenie ako spotrebiteľovi. Nekalosť zmluvných dojednaní je v takomto prípade potrebné posúdiť s ohľadom na povahu plnenia (tovaru alebo služieb) zo zmluvy, na všetky okolnosti v dobe uzavretia zmluvy a všetky ostatné podmienky spotrebiteľskej zmluvy alebo inej zmluvy, od ktorých je spotrebiteľská zmluva závislá.

17. V prípade súdom prvej inštancie určenej neprijateľnosti zmluvnej podmienky je potrebné prihliadať nielen na výšku dojednanej zmluvnej pokuty, vo vzťahu ku ktorej sa žalovaná bránila, že je v súlade s právnou úpravou, ale aj na charakter jej dojednaní, cieľ sledovaný dodávateľom, či postavenie zmluvných strán pri jej dojednaní. Je nepochybné, že charakter dojednaní tejto zmluvnej podmienky smeruje k ďalšiemu postihu spotrebiteľa (popri úrokoch z omeškania) pre neplnenie si zmluvných záväzkov. Cieľom dodávateľa je dojednanie ďalšej sankcie postihujúcej spotrebiteľa a v neposlednom rade ide o dojednanie predložené v podobe formulárovej zmluvy spotrebiteľovi, ktorý nemá vyjednávaciu dispozíciu ovplyvniť kontraktný proces. Napokon ide o dojednanie, ktoré si vyhradil samotný dodávateľ v snahe sankcionovať spotrebiteľa bez možnosti spotrebiteľa dojednať v zmluve ustanovenia ako náprotivok voči výhodám dodávateľa. Okrem toho obsahové dojednanie zmluvnej pokuty nerozlišuje delikvenciu spotrebiteľa, ktorý sa tak môže dostať do omeškania s každou jednou splátkou alebo s omeškaním len jednej jedinej splátky. Takto formulovaná zmluvná podmienka spôsobuje jej neprijateľnosť, a teda vedie k hrubej nevyváženosti vzťahu účastníkov v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd má za to, že takto formulované ustanovenie vo vzťahu k uplatňovaniu zmluvnej pokuty je spôsobilé privodiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

18. K odvolacej námietke žalovanej o porušení práva na spravodlivý proces a o nesprávnom právnom posúdení vo vzťahu k neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným, aj keď stručným spôsobom uviedol právne

dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Súd jasne konštatoval, že predmetnú zmluvnú podmienku je potrebné považovať za neprijateľnú podľa generálnej klauzuly o nerovnováhe práv a povinností v neprospech spotrebiteľa. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno preto považovať za svojvoľné a zjavne neodôvodnené. Navyše neprijateľnosť uvedenej zmluvnej podmienky už bola právoplatne vyslovená napr. v rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 9Csp/15/2022 zo dňa 05.09.2022, pričom žalovaná v rámci odvolacieho konania vedeného na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 9CoCsp/55/2022 uvedenú zmluvnú podmienku ani nenapadla.

19. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. a súvisiacom výroku VI. o trovách konania potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP.

20. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej spojenej s priznaním primeraného finančného zadosťučinenia odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019, z ktorého okrem iného vyplýva: „Pod úspešným uplatnením práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétnej vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje.“

21. V danej veci súd prvej inštancie vo výrokoch II. a III. určil neprijateľnosť dvoch zmluvných podmienok. V odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že žalobcovi priznal za nekalé praktiky dodávateľa pri vymáhaní dlhu sumu 100 eur a za porušenie každej neprijateľnej zmluvnej podmienky po 150 eur. Pritom žalobca si v tejto súvislosti uplatnil nárok vo výške 921,11 eur. Je potrebné uviesť, že výška primeraného finančného zadosťučinenia nie je v zákone explicitne definovaná, ale je ponechaná na úvahu súdu, ktorý vyhodnocuje jej primeranosť s ohľadom na konkrétne okolnosti veci. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti. Odôvodnenie priznanej výšky musí byť presvedčivé, lebo výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva na voľnej úvahe súdu (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17CoCsp/24/2020 zo dňa 18.08.2020).

22. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie dostatočne zdôvodnil priznanie finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ktoré popísal v bodoch 30., 30.1. a 30.2. odôvodnenia rozhodnutia.

23. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej o tom, že suma priznaného primeraného finančného zadosťučinenia vyjadrená vo výroku IV. rozsudku (450 eur) nezodpovedá úvahám súdu v bodoch 30., 30.1. a 30.2. odôvodnenia ($100 + 150 + 150 = 400$), odvolací súd uvádza, že táto je dôvodná. Na základe toho odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil výrok IV. napadnutého rozsudku tak, že žalobcovi priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 400 eur, a to za porušenie každej zmluvnej podmienky po 150 eur a za praktiky dodávateľa pri vymáhaní dlhu sumu 100 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Inými slovami odvolací súd pri nezmenených skutkových zisteniach a rovnakom právnom posúdení formálne zmenil výrok IV. napadnutého rozsudku tak, aby úvahy súdu (tzv. ratio decidendi) z numerického hľadiska korešpondovali s enunciatom rozhodnutia.

24. O trovách prvoinštančného a odvolacieho konania (vo vzťahu k zmeňujúcemu výroku) rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a v celom rozsahu úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Aj napriek tomu, že na odvolanie žalovanej došlo k čiastočnej zmene napadnutého rozsudku, je odvolací súd toho názoru, že na strane žalobcu ide o plný úspech, keďže bol úspešný v základe nároku a výška primeraného finančného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu.

25. O trovách odvolacieho konania (vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku) odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V celom rozsahu úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)